

[Aksel Larsen.]

skulde bestræbe sig for, saa vidt det overhovedet staar under Regeringens og Lovgivningsmagts Indflydelse, at naa til et foreløbigt absolut Prisstop. Vi faar saa mange Stop her i Landet, Byggestop og andre, lad os nu for en Gangs Skyld faa et Prisstop, og lad os faa et lovfæstet Forbud imod enhver Prisforhøjelse, saaledes at de, der mener, at der er Grundlag for en Prisforhøjelse, forud skal søge Prismsyndighederne om det og belægge deres Ansøgning med Beviser. Jeg tror, det vilde være effektivt, jeg tror, det vilde kunne bidrage til at bremse den Prisstigningsbølge, vi er inde under. Jeg mener ikke, at det kunde bremse hele Prisstigningsbølgen, for her gør sig som sagt ogsaa Indflydelse fra Udlandet gældende, nemlig Regeringens Handels-traktater, men jeg mener, det kunde medvirke til at bremse denne Prisstigningsbølge, og jeg henstiller til Overvejelse, at man lægger dette principielle Synspunkt til Grund for Udformningen af den ændrede Prislov.

Stærke: Dette Forslag til en Forlængelse, Udvidelse og Skærpelse af Prislovens Bemyndigelser synes vi ikke om, for i det lange Løb kan man ikke bilde Folket ind, at man kan blive ved at faa Varer til Priser, der ligger under det, som det koster at producere dem. Man har i visse Kredse den Tro, at Produktion og Omsætning ene og alene tænker paa at udbytte Forbrugerne, og saa prøver man nu gennem Prisloven at vende Forholdet om. Man tror det muligt i det lange Løb at give Forbrugerne Fordele paa Produktionen og Omsætningens Bekostning. Men Forholdet er dette, at holder man Priserne kunstigt nede, holder man ogsaa Produktionen kunstigt nede, saaledes at der bliver færre Varer i det lange Løb til Fordeling, og dette er ikke i Forbrugernes Interesse. Man prøver ligesom at sætte Forbrugere og Producenter og Handel op mod hinanden gennem denne Lov. Nu da den højtærede Handelsministers Forslag i § 2 foreslaar en udvidet Repræsentation til Forbrugerne, vil det være rart at vide, hvem det er, den højtærede Handelsminister forstaar ved Forbrugerne, om det er hans Mening at gøre Priskontrollen til et politisk Organ.

Vi mener fra vor Side, at en Prislov har en aktual Interesse under Krig og Afspærring, hvorunder der skabes Monopoler, men vi mener, at denne Lov, som blev skabt og startet, da Krigen begyndte, nu maa afvikles, efter at Krigen er hørt op. Om det skal gøres med eet Slag eller gøres efterhaanden, afhænger af praktiske Forhold og af politiske Forhold, men at Arbejdet maa begynde, derom nærer vi ingen Tvivl.

Paa Grund af den produktionshemmende Virkning, som Prisloven har, specielt over for Handel og Omsætning, er der ingen Tvivl om, at vi faar færre Varer og flere Penge, det er Inflation og giver det, som Roepke kalder en opstemt Inflation. Man hindrer i Virkeligheden Landets Genopbygning med denne saakaldte Planøkonomi. I Virkeligheden er det saa enkelt, at i det lange Løb kan der kun skabes flere Varer til Forbrugerne gennem en større Produktion og gennem en større Import til Gengæld for den Eksport, vi præsterer.

De praktiske Forhold ligger vistnok saaledes, at inden for adskillige Brancher kunde baade Rationering og Kontrol nu ophæves, maaske endda med Prislefald til Følge, men Planøkonomien har en Tilbøjelighed til at stivne og bide sig fast, saa de Mennesker, som har med den at gøre, kommer under dens Indflydelse. Planøkonomien har spillet Fallit. Som det engelske Tidsskrift „Economist“ siger: det eneste, der planlægges, er faktisk en Række økonomiske Spærrebomme. Dette System har, saadan som Befolkningen opfatter det, efterhaanden medført en Fare for visse Begunstigelser, for visse Former for Korruption, som Offentligheden ikke kan kontrollere, og samtidig lammer det Erhvervslivet i Erhvervslivets Ret til Kritik og Protest, fordi Erhvervslivet, saadan som Forholdene ligger, ikke tør komme frem med berettiget Kritik og berettiget Protest.

Regeringens Kontrol med Erhvervslivet er til Skade for det levende Samfund. Den skaber flere og flere Embedsmænd, og disse flere og flere Embedsmænd beskæftiger flere og flere Mennesker ude i det private Erhvervsliv, saaledes at der bliver færre til at producere. Det var Tyskland, som begyndte paa hele dette System, og Tysklands Eksempel har ikke manet til Efterfølgelse. Den højtærede Handelsminister bragte det